

Position Paper Rabobank en de circulaire economie

De Rabobank is van mening dat een samenleving die niet zoveel als mogelijk circulair zijn, op lange termijn niet houdbaar zijn. Nederland is het land bij uitstek om circulair ondernemen tot een succes te maken, omdat ons land een scharnierpunt is van de invoer en doorvoer van grondstoffen en al heel efficiënt grondstoffen weet te bewerken (waarde toevoeging) en te gebruiken. Nederland positioneren als Europese circulaire hotspot kan alleen met een actief overheidsbeleid en wetgeving gericht op een zo soepel mogelijke overgang van een overwegend lineair naar een circulair economisch systeem. Het grondstoffenakkoord en de transitieteams waar Rabobank aan deelneemt zijn een belangrijke eerste stap hiervoor.

Rabobank standpunt over gevolgen voor klanten, economie en de bank zelf

De Rabobank hecht veel waarde aan de totstandkoming van een circulaire economie in de komende jaren, omdat we daarmee een substantiële bijdrage leveren aan een gezonde, concurrentiële, moderne economie en daarmee aan de welvaart en het welzijn van Nederland. Een vitale en duurzame economie draagt zo bij aan een betere concurrentiepositie en veerkracht van onze klanten en daarmee hun financierbaarheid.

De transitie naar een circulaire economie kan leiden tot aanzienlijke vermindering van de milieubelasting. In het meest gunstige scenario levert het de komende vijftien jaar maar liefst 32 mld. (5,1% BBP) euro structureel en meer dan 80.000 nieuwe banen op¹. Door een voortvarende overgang naar een circulaire economie te realiseren, kunnen we onze kennis en kunde van circulaire bedrijfsmodellen vervolgens exporteren.

De Rabobank is ervan overtuigd dat bedrijven die duurzaam en circulair ondernemen, beter zijn voorgesorteerd op veranderingen in hun omgeving. Zij hebben meer oog voor potentiële schaarste van grondstoffen (inclusief organische) en materialen. Ook herkennen zij sneller het ontstaan van nieuwe gebruikersbehoeften en van nieuwe markten als gevolg van de circulaire economie, de deeleconomie en de daarmee interfererende ITC-ontwikkelingen. Hierdoor zijn deze bedrijven robuuster, meer innovatief en minder kwetsbaar. Zij zullen de marktleiders van de toekomst zijn met business modellen die houdbaar zijn in de toekomst. Deze bedrijven heeft de Rabobank graag in haar klantportfolio. Deze overgang neemt wel een paar jaar in beslag. Geduld en doorzettingsvermogen wordt van ondernemers en daaraan gelieerde organisaties gevraagd.

De Rabobank ziet – samen met ABN AMRO en ING (CE verklaring grootbanken 2016) - vijf manieren waarop bedrijven een (meer) circulaire bedrijfsvoering kunnen realiseren:

1. Pas circulair denken toe in relevante deelgebieden van het bedrijf. Denk aan inkoop, productontwikkeling, procesmanagement, marketing, verkoop en human resources.
2. Werk samen in en tussen productieketens om tot nieuwe circulaire productcombinaties en diensten te komen (industriële symbiose). Hierdoor kan het afval van de ene keten de nieuwe grondstof van de andere keten zijn.
3. Streef naar waardecreatie op de lange termijn door in het productontwerp rekening te houden met opeenvolgende vormen van hergebruik, zoals
 - langer gebruik, bijvoorbeeld na reparatie;
 - producten een tweede leven geven;
 - hergebruik van productonderdelen;
 - *re-* en *upcyclen*, of cascaderen.
4. Maak gebruik van *biobased* grondstoffen en vermijd toxische stoffen in producten.
5. Produceer efficiënter en schoner door het gebruik van grondstoffen te minimaliseren en

¹ Rabobank studie “De potentie van de circulaire economie” (2015)

afval en vervuiling te elimineren. Hierdoor worden de kosten van vervuiling en uitputting zo min mogelijk op de maatschappij afgewenteld.

Rabobank in actie voor een circulaire economie

Onze rol bij het versnellen van de omschakeling bestaat uit vier manieren waarop we onze klanten kunnen helpen:

1. We onderzoeken de financieringsbehoeften en -risico's van circulaire bedrijfsmodellen. Die bieden namelijk kansen, maar brengen ook risico's met zich. Een actieve dialoog met klanten zorgt voor de juiste analyse en risico-inschatting. Zo heeft Rabobank samen met Radboud Universiteit de *Prestatie Indicator Circulair Ondernemen* ontwikkeld. Een instrument waarmee een ondernemer zijn CE-prestatie op vijf aandachtsgebieden kan inschatten en daarop verbeteringsmaatregelen kan toepassen. Daarbij worden ook financieringsmogelijkheden besproken
2. We verstrekken financiering om circulaire bedrijfsactiviteiten op te zetten. Rabobank kijkt bij het financieren van een CE business model naar de volgende aspecten: (1) de kwaliteit van de ondernemer (2) richt het model zich op het sluiten van kringlopen en behoud van waarde (3) bedient het een aantoonbare vraag vanuit de markt /heeft een duidelijk verdienmodel (4) is het onderdeel van de lange termijn strategie van de organisatie, (5) is er voldoende aanbod van herbruikbare (bio)-grondstoffen en (6) draagt het bij aan een toekomstbestendige wereld. Daarnaast ontwikkelt de Rabobank nieuwe financiële producten als de situatie daar om vraagt, zoals de Impact lening die we samen met de EIB hebben gelanceerd voor koplopers op het gebied van duurzaam en circulair ondernemen. Zoals voor "De Verspillingsfabriek" van Cateraar Hutten om groenteresten opnieuw als voedingsingrediënten te gebruiken. De Rabobank doorloopt zelf ook een leercurve als het gaat om (a) in welke fase de bank instapt (startup, rapid growth, maturity), (b) het vaststellen van eigenaren, (c) het risico van voorfinancieren van kasstromen uit diensten, (d) de restwaarde van het product, (e) de looptijd van het gebruik en de betalingstermijn en (f) het economisch en maatschappelijk rendement. Waar dat niet (alleen) met bancaire producten en diensten kan, zoeken we als *financiële regisseur* voor onze klanten - naar een combinatie van - financiële partners die de financiering sluitend kunnen maken zoals private equity, angel investors/venture capital en crowd funding.
3. We delen kennis via programma's ronde tafelsessies en individuele bedrijfsadviezen. Zo organiseren we voor ondernemers regionale Circular Economy Challenge programma's waar zij een circulair idee omzetten in een actieplan. Samen met partners KPMG en MVO Nederland zet Rabobank zich in om in 2017 met ondernemers 100 nieuwe CE-plannen te realiseren. Voorbeelden van regionale scans zijn Metropool Regio Amsterdam, en Het Groene Hart. Ook zijn we actief in de werkgroep FincanCE onder voorzitterschap van PGGM en in de transitieteam Biomassa en Food in het kader van het Grondstoffenakkoord.
4. We stimuleren de ontwikkeling van circulaire productie door in ons eigen inkoopbeleid nadruk te leggen op hergebruik en de aanschaf van circulaire producten.

Verzoek aan politiek

Het verzoek in het algemeen is om wetgeving die nog voorrang geeft aan de lineaire economie snel aan te passen, zodat die voorrang kan geven aan de totstandkoming van een circulaire economie.

Meer specifiek:

- In plaats van belastingheffing op arbeid moet dat gebeuren op grondstof- en afvalgebruik.
- Het gebruik van bio-grondstoffen moet wettelijk gestimuleerd worden voor in de eerste plaats toepassingen in de chemie en farmacie (de bio-economie) en daarna pas voor energiedoelinden.
- In de wetgeving moet 'afval' anders worden gedefinieerd, opdat het afval als grondstof kan dienen. Bestaande op de lineaire economie gebaseerde wetgeving laat dat nog niet altijd toe.